

וּלְבַתָּר דְּאִיהוּ יִתְעַבֵּר מֵעֲלָמָא, סִיְהָרָא לָא אֶתְכַסִּיא,
 וְנִהָרָא דְנִגִּיד וְנִפִּיק לָא יִפְסִיקוֹן מִבּוּעוּי, וְכַדִּין כְּתִיב,
 (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה
 שְׁבַע־עֶתִים כְּאֹרֶךְ שְׁבַע־עַת הַיָּמִים וְגו'.

אֲמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אִי תִימָא דְכָל גּוֹפִין דְּעֲלָמָא יִקּוּמוּן
 וַיִּתְעַרוּן מֵעַפְרָא, אֵינּוּן גּוֹפִי דְאֶתְנַטְיֵעוּ בְּנִשְׁמַתָּא
 חֲדָא מַה תְּהֵא מִנֵּיהּ. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי אֵינּוּן גּוֹפִין דְּלָא
 זָכוּ וְלָא אֶצְלָחוּ הָרִי אֵינּוּן כְּלָא הוּוּ, כְּמַה דְהוּוּ עֵץ יִבֵּשׁ
 בְּהֵיָא עֲלָמָא הַכִּי נָמִי בְּהֵהוּא זְמַנָּא, וְגוֹפָא בְּתֵרָאָה
 דְאֶתְנַטְע וְאֶצְלַח וְנָטַל שְׂרָשׁוּי כְּדָקָא יְאוּת יְקוּם.

וְעֲלִיָּה כְּתִיב, (ירמיה יז) וְהָיָה כִּיעֵץ שָׂתוּל עַל מַיִם וְגו' וְהָיָה
 עָלָהוּ רַעֲנָן וְגו'. דְעַבְד אֵיבִין וְנָטַע שְׂרָשׁוּין
 וְאֶצְלַח כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל הַהוּא גּוֹפָא קְדַמָּאָה דְלָא עַבְד
 אֵיבִין וְלָא נָטַע שְׂרָשׁוּין (ולא זָכָה וְלָא אֶצְלַח) כְּתִיב, (ירמיה יז) וְהָיָה
 כְּעֵרְעָר בְּעֵרְבָה וְלָא יִרְאֶה כִּי יִבָּא טוֹב וְגו'. כִּי יִבָּא טוֹב
 דָּא תַחֲיִית הַמַּתִּים.

וַיִּתְנַהֵר הַהוּא נְהוּרָא דְזַמִּין לְאַנְהָרָא לְהוּ לְצַדִּיקָא
 דְהוּה גָּבִיז קַמִּיה מִיּוֹמָא דְאֶתְבְּרִי עֲלָמָא
 דְכְתִיב, (בראשית א) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב. וְכַדִּין
 זַמִּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא מִתִּיָּא, וְכְתִיב, (מלאכי ג)
 וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאֵי שְׁמַי שְׁמֵשׁ צַדִּיקָה וְגו', וְכַדִּין יִתְגַבֵּר

טוֹב בְּעֵלְמָא, וְהָהוּא דְאִתְקַרֵי רַע יִתְעַבֵּר מֵעֵלְמָא
כְּדִאֲמַרְן. וּכְדִין אֵינּוּן גּוֹפִין קְדָמָאֵי לָהּוּוּ כְּלָא הוּוּ.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְקָא עֲלֵייהוּ
עַל אֵינּוּן גּוֹפִין רוּחִין אַחֲרָנִין, וְאֵי זְכָאן בְּהוּן
יְקוּמוּן בְּעֵלְמָא כְּדָקָא יְאוּת, וְאֵי לָאו יְהוּן קְטָמָא תְּחוּת
רְגִלְיֵהוּן דְּצִדִּיקָא דְכְּתִיב (מלאכי ג), וְכְתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים
מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר יִקְיָצוּ וְגו'. וְכֵלָא אֲתַקֵּם וְאֲתַעֲתַד קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵלָהּוּ בְּמַנְיִינָא הוּוּ כְּמָא דְאִתְּ אָמַר
(ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפַּר צְבָאָם וְגו'.

תָּא חַיֵּי, הָא אֲתַמַּר כָּל אֵינּוּן מֵתִין דְּבִאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל
יְקוּמוּן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר
עֲלֵייהוּ וַיּוֹקִים לוֹן, עֲלֵייהוּ כְּתִיב יַחֲיוּ מִתִּידָ, אֵלִין אֵינּוּן
דִּי בְּאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל. נְבִלְתִי יְקוּמוּן, אֵלִין אֵינּוּן דְּבִגּוּ
אַרְעָאן אַחֲרָנִין, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ תַּחֲיִיָּה אֱלָא קִימָה. דְּהָא
רוּחָא דְּחַיֵּי לָא תִּשְׂרִי אֱלָא בְּאֲרַעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל,
וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בְּהוּ יַחֲיוּ מִתִּידָ, וְאֵינּוּן דְּלִבֵּר, יִתְבְּרִי
גּוֹפָא דְּלֵהוּן וַיְקוּמוּן גּוֹפָא בְּלָא רוּחָא. וּלְבַתֵּר יִתְגַּלְגְּלוּן
תְּחוּת עֶפְרָא עַד דְּיִמְטוּן לְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל, וְתַמָּן יִקְבְּלוּן
נְשַׁמְתָּא, וְלָא בְּרִשׁוּ אַחֲרָא, בְּגִין דִּיתְקַיְימוּן בְּעֵלְמָא
כְּדָקָא חַיֵּי.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ יִתְבִּי לִילִיאָא חַד וְעַסְקִי

בְּאוֹרֵי־תָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא זְמִין לְאַחֵיָא מִתֵּיָא, כֹּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין
 דִּיתְעָרוֹן קַמֵּיהּ כְּלָהּוּ קְיִימִין דִּיּוֹקְנִין דִּיּוֹקְנִין קַמֵּיהּ
 בְּתֵהוּא דִּיּוֹקְנָא מִמֶּשׁ דִּהּוּוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְנַחֲתִית לֹון
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וַיִּקְרִי לֹון בְּשִׁמְהֵן כְּמָה דְאֵת דְּאָמַר,
 לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וְכֹל נִשְׁמַתָּא תִיעוּל לְדוּכְתָּהּ,
 וַיִּקְוִמוּן בְּקִיּוּמָא בְּעֲלָמָא כְּדָקָא חֲזִי, וְכַדִּין יְהֵא עֲלָמָא
 שְׁלִים, וְעַל תֵּהוּא זְמָנָא כְּתִיב, (ישעיה נח) וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר
 וְגו', מֵאִי וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר. דָּא יִצְרַר הָרַע דְּאַחֲשִׁיף אֲנַפֵּי
 בְּרִיִּין וְשְׁלִיט בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא חָמִינֵן כֹּל זְמָנָא דְבַר נֶשׁ קָאִים
 בְּרוּחָא דָּא. לָאו אִיהוּ מְסָאב, נִפְקָא נִשְׁמַתִּיה
 מִנֵּיהּ אִיהוּ מְסָאב. אָמַר לִיהּ וְדַאי הָכִי הוּא, וְהָכִי אֲתַמַּר
 דִּתָּא הֵהוּא יִצְרַר הָרַע כַּד נִטִּיל רוּחָא דְבַר נֶשׁ סָאִיב לִיהּ
 וְאַשְׁתָּאֵר גּוּפָא מְסָאב, וְשָׂאֵר עֲמִין עוּבְדֵי עֲבוּדַת
 כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת כַּד אֵינּוֹן בְּחֵיִהוֹן אֵינּוֹן מְסָאבִין דִּתָּא
 מְסָטְרָא מְסָאבָא אִית לֹון נִשְׁמַתִּין, וְכַד אֲתַרִּיק מִנֵּיהּ
 תֵּהוּא מְסָאבּוּ אֲשְׁתָּאֵר גּוּפָא בְּלָא מְסָאבּוּ כְּלָל.

בְּגִין כֶּךָ (דף קלא ע"ב) מֵאֵן דְּאֲתַדְּבִק בְּאַתְתָּא דְשָׂאֵר עֲמִין
 עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת אֲסִתָּאב אִיהוּ.
 וְהֵהוּא בְּרָא דְאֲתִילִיד לִיהּ יִקְבֵּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאבָא. וְאִי

תִּימָא הָא בְּסִטְרָא דְאַבוּי מִיִּשְׂרָאֵל קָא אַתְיָא, אַמַּאי
יִקְבֵּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא.

תָּא חַזִּי, דְהָא בְּקַדְמִיתָא אִסְתָּאב אַבוּי בְּשַׁעְתָּא
דְּאַתְדַּבֵּק בְּהֵיא אַתְתָּא דְאִיהִי מְסֻאָבָא, וְכִיּוֹן דְּאָב
אִיהוּ אִסְתָּאב בְּהֵיא אַתְתָּא דְאִיהִי מְסֻאָבָא, כָּל שְׁפֹן
דְּאִיהוּ בְּרָא דְאַתְיָלִיד מִינָהּ יִקְבֵּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא. וְלֹא
עוּד אָלָא דְעֵבֶר עַל אוּרִייתָא דְכְּתִיב, (שמות לד) כִּי לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר, כִּי יִי קָנָא שְׁמוֹ בְּגִין דְּקִנִּי עַל הָאִי
בְּרִית קְדִישָׁא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חַזִּי דְהָא אַתְמַר דְּכִיּוֹן דִּידַע
אַבְרָהָם אַבִּינוּ חֲכַמְתָּא בַּעָא לְאַתְפָּרְשָׁא מִכָּל שְׂאָר
עַמִּין וְלֹא לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ, וּבְגִין כֶּף כְּתִיב וְאַשְׁבִּיעֵד בֵּי־
אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹקֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבְנֵי
מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְגו', מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְדַאי, (מאי) רְזָא אִיהוּ
כְּמָא דְאַתְ אָמַר (מלאכי ב) וּבַעַל בַּת אֵל נִכְר. אֲשֶׁר אָנְכִי
יּוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ. אָנְכִי דִּיִּיקָא כְּתִיב הֲכָא אֲשֶׁר אָנְכִי, וְכְּתִיב
הֲתָם (ישעיה מד אַנְכִי עֲשִׂיתִי אָרֶץ. וְכָל דָּא בְּגִין דְּלֹא לְאַסְתָּאבָא בְּהוּ.

תָּא חַזִּי, הָאִי מֵאֵן דְּאַעִּיל הָאִי בְּרִית קְדִישָׁא בְּהֵיא
אַתְתָּא דְשְׂאָר עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת,
גָּרִים לְאַסְתָּאבָא אַתְר אַחְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי ל) תַּחַת
שֶׁלֶשׁ רִגְזָה אָרֶץ וְגו'. וְאַף עַל גַּב דְּאוּמֵי לִיָּה בְּהֵיא

בְּרִית, לֹא אֲבֹטַח בֵּיהּ אֲבָרְהָם עַד דְּצִלִּי צְלוֹתֶיהָ קָמִי
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר יי אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְגו', הוּא יִשְׁלַח
 מַלְאָכוֹ, וְדַאי דָּא מַלְאָךְ הַבְּרִית, בְּגִין דִּיתְנַטִּיר הַאי
 בְּרִית וְלֹא יִסְתַּאב בֵּין אֵינוֹן עַמִּין:

רַק אֶת בְּנֵי לֹא תָשֵׁב שָׁמָּה. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דִּידַע
 אֲבָרְהָם דִּהָא בְּכֻלְהוּ לֹא הָוּה מֵאֵן דְּאִשְׁתְּמוּדַע לִיהּ
 לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר אֵיהּ בְּלַחֲדוּי, וְלֹא בַּעַא דִּלְהוּוּ
 מְדוּרִיָּה דִּיצְחָק בֵּינֵיהוּ, אֲלֵא דִּיהָא מְדוּרִיָּה עַמִּיָּה,
 וַיִּצְחָק יוֹלִיף מְנִיָּה תְּדִיר אֲרַחוּי דִּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא
 יִסִּי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וְעַל דָּא לֹא בַּעַא אֲבָרְהָם
 דִּלְהוּי מְדוּרִיָּה דִּיצְחָק תַּמָּן.

אָמַר רַבִּי יִיסָא וְדַאי זְכוּתֶיהָ דְּאֲבָרְהָם אֶעְרַע קָמִיָּה
 דִּיהוּא עֲבָדָא, דִּיהוּא יוֹמָא נָפֵק, וְהוּא יוֹמָא
 מְטָא לְעֵינָא דְּמִיָּא, דְּכְתִיב וְאָבֵא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן. וְהָא
 אוּקְמוּהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָהּ
 נְפֻלָאוֹת מִתּוֹרַתְךָ. כִּמָּה אֵינוֹן בְּנֵי נֶשָׂא טַפְשִׁין דִּלֹּא
 יַדְעִין וְלֹא מִסְתַּכְּלִין לְאִשְׁתְּדִלָּא בְּאוּרִייתָא, בְּגִין
 דְּאוּרִייתָא כָּל חַיִּין וְכָל חִירוֹ וְכָל טוֹב בְּעַלְמָא דִּין
 וּבְעַלְמָא דְּאִתֵּי. (ההוא חִירוֹ דְּעַלְמָא דִּין וְדְעַלְמָא דְּאִתֵּי אֵיהּ) (נ"א הוּא חִירוֹ
 דְּעַלְמָא דְּאִתֵּי אֵיהּ חַיִּין בְּעַלְמָא דִּין). חַיִּין אֵינוֹן בְּעַלְמָא דִּין דִּיזְכוּן

לְיוֹמִין שְׁלַמִּין בְּהַאי עֲלָמָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות כג) אַתְּ
 מִסְפֵּר יְמֵיךָ אֲמַלְא. וְלְיוֹמִין אֲרִיכִין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. בְּגִין
 דְּאִינוּן חַיִּין שְׁלִימִין, אִינוּן חַיִּין דְּחִידוּ, חַיֵּי בְּלָא עֲצִיבוּ,
 חַיִּין דְּאִינוּן חַיִּין. חִירוּ בְּעֲלָמָא דִּין חִירוּ דְּכָלָא, דְּכָל מֵאן
 דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוּי כָּל עַמִּין
 דְּעֲלָמָא.

וְאִי תִימָא אִינוּן בְּנֵי שְׂמֵד. גְּזֵרָה הִיא מְלַעֲיִלָא כְּגוֹן רַבִּי
 עֲקִיבָא וְחִבְרוּי, וְכֹף סָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה. חִירוּ דְּמִלְאָךְ
 הַמּוֹת דְּלָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוּי, וְהָכִי הוּא וְדַאי דְּאִי
 אָדָם הוּא אֲתַדְּבֵק בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ אוּרֵייתָא, לָא
 גָּרִים מוֹתָא לִיהַּ וְלְכָל עֲלָמָא. וּבְגִין כֹּף כַּד יְהַב קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אוּרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל מַה פְּתִיב בְּהַ חֲרוֹת עַל
 הַלּוּחֹת וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאֲלַמְלָא אִינוּן לָא חָטוּ וְשָׁבְקוּ
 אִילָנָא דְּחַיֵּי, לָא גָּרְמוּ מוֹתָא לְעֲלָמָא כְּמִלְקַדְמִין.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים
 אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיוֹן כְּלַכֶּם. חֲבַלְתוֹן גְּרַמִּיכוֹן אֲכֹן כְּאָדָם
 תְּמוֹתוֹן וְגו'. וְעַל דָּא כָּל מֵאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא לָא
 יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוּי הַהוּא חוּיָא בִּישָׂא דְּאַחֲשִׁיךְ עֲלָמָא.
 אָמַר רַבִּי יִיסָא אִי הָכִי מִשָּׁה אֲמַאי מִית, דְּאִי הָכִי כִּיּוֹן
 דְּלָא חָב לָא יְמוּת (וְאֲמַאי יְמוּת). אָמַר לִיהַּ וְדַאי מִית,
 אָבֵל לָא שְׁלַטָּא בֵּיהַּ קְאֲמַרִּינוּן, אֲלָא לָא מִית עַל יְדוּי

וְלֹא אֶסְתָּאב בֵּיהּ, וְלֹא מִית (דף קלב ע"א) וְדַאי אֶלֶּא אֶתְדַבֵּק
בְּשִׁכְיִנְתָּא וְאֶזִּיל לְחַיֵּי עֲלָמָא.

וְהָאִי חַי אֶקְרִי, כְּמָה דְאֻקְיִמְנָא דְכְּתִיב (שמואל ב כג) וּבְנֵיהּ
בֶּן יְהוֹדָע בֶּן אִישׁ חַי וְגו'. וְעַל דָּא כָּל מַאן
דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא חִירוּ אִית לֵיהּ מִכְּלָא בְּעֲלָמָא דִּין
מִשְׁעֵבוּדָא דְשָׂאֵר עַמִּין עוּבְדֵי עֵבוּדַת כּוֹכְבִים וּמִזּוֹלוֹת.
חִירוּ בְּעֲלָמָא דְאֶתִי בְּגִין דְלֹא יִתְבַּעוּן מִנֵּיהּ דִּינָא בְּהֵוּא
עֲלָמָא כָּלֵל.

תָּא חַזִּי, בְּאוּרִיתָא כְּמָה רְזִין עֲלָאִין סְתִימִין אִית בֵּהּ,
בְּגִין כֶּף כְּתִיב, (משלי ג) יִקָּרָה הִיא מִפְּנִינִים. כְּמָה
גְּנִיזִין טְמִירִין אִית בֵּהּ, וְעַל דָּא כִּד אֶסְתַּכַּל דּוּד בְּרוּחָא
דְּחֻכְמָתָא וַיִּדַע כְּמָה פְּלִיאן נִפְקִין מְאוּרִייתָא
פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת
מִתּוֹרַתְךָ. תָּא חַזִּי, וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה
רְבִקָּה יוֹצֵאת. יוֹצֵאת, בָּאָה מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי יוֹצֵאת.
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפִּיק לָהּ מִכָּל אִינוּן בְּנֵי מִתָּא דְכֻלְהוּ
חַיִּיבִין, וְהִיא יוֹצֵאת מִכָּלֵּלָא דְלָהוֹן. וְתַרְדּ הָעֵינָה כְּתִיב
בֵּה"א, רָזָא אִיהוּ דְאֶעְרַעַת תַּמָּן בִּירָא דְמַרְיָם, וּבְגִין כֶּף
כְּתִיב הָעֵינָה בֵּה"א וּסְלִיקוּ לָהּ מִיָּא.

דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה רְבִקָּה יוֹצֵאת כְּמָה דְכְּתִיב יוֹצֵאת
לְשָׂאוּב מִיָּם, אֲמַאי יוֹצֵאת וְלֹא הוֹלְכוֹת וְלֹא

בְּאוֹת. אֶלֶּא בְּגִין דְּטַמְיָרִין הוּוּ כָּל יוֹמָא וּבִהְיָא שְׁעָתָא
נִפְקִין לְשֹׂאבָא מִיָּא, וְסִימְנָא נְקִיט בִּידֵיהָ.

תָּא חַוִּי, כַּד מְטָא עֲבָדָא לְחָרָן וְאֲשַׁכַּח לָהּ לְרַבָּקָה לְעַת
עָרַב הָוָה עֵידָן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה. בְּהֵיָא שְׁעָתָא
דְּמְטָא יְצַחֵק לְצִלָּאָה צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, בְּהֵיָא שְׁעָתָא
מְטָא עֲבָדָא לְגַבְהָ דְּרַבָּקָה. וּבִהְיָא שְׁעָתָא דְּמְטָא יְצַחֵק
לְצְלוֹתָא דְּמִנְחָה כְּמַלְקָדְמִין מְטָאֵת רַבָּקָה לְגַבֵּיהָ.
לְאַשְׁתַּפְּחָא כְּלָא בְּאַתְרֵיהָ דְּאַצְטְרִיךְ כְּדָקָא יָאוֹת, וְכְלָא
מְטָא בְּרוּזָא דְּחַכְמָתָא, וְעַל דָּא אָתָא הֵהוּא עֲבָדָא לְבִאָר
הַמִּים רָזָא דְּכֹתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) מִעֵין גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים
וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, וְאוֹקִימְנָא, וְכְלָא רָזָא אִיהוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אָתִי לְטַבְרֵיהָ וְהָוָה עֲמִיהָ רַבִּי אַבָּא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא נְזִיל, דְּהָא אֲנִן חָמִינָן
דְּבַר נֶשְׁ חַד יְמֵי הַשְּׁתָא לְגַבָּן וּמְלִין חֲדַתִּין בְּפּוּמִיָּה
וְאִינוֹן מְלִין דְּאוֹרֵייתָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא הָא יְדַעְנָא דְּבַכְל
אָתַר דְּמַר אָזִיל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשִׁדֵּר לֵיהּ מְלֵאכִין
טָסִין בְּגַדְפִין לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא בֵּיהּ.

עַד דְּהוּוּ אָזִיל, סָלִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן עֵינױ, וְחָמָא בַּר נֶשְׁ
דְּהָוָה רָהִיט וְאָזִיל. יְתַבּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אַבָּא. כַּד
מְטָא גַבְיֵיהוּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאֵן אַנְתָּ. אָמַר לֵיהּ
יּוֹדָאי אֲנָא וּמְקַפּוּטְקִיא קְאָתִינָא וְאֲנָא אָזִילָנָא אֲטִיטְרֵיהָ

דְּבַר יוֹחָאֵי דְאַתְּמַנּוֹן חֲבֵרְיָא בְּמַלְיָן יְדִיעֵן וְשִׁדְרוֹנֵי גַבִּיּהּ.
אָמַר לִיּה אֵימָא בְּרִי. אָמַר לִיּה אַנְתָּ בַר יוֹחָאֵי. אָמַר לִיּה
אַנָּא בַר יוֹחָאֵי.

אָמַר לִיּה הָא אוֹקִימָנָא דְלֹא יִפְסִיק בַר נָשׁ בְּצִלוֹתֵיהּ
בֵּינֵיהּ לְבִין כּוֹתְלָא כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה לח) וַיִּסַּב
חֲזַקִּיהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וְגו'. וּמֵאֵן דְּצִלֵי אָסִיר לְמַעְבַּר
אַרְבַּע אַמּוֹת סָמִיךְ לִיּה, וְאוֹקִמוּהָ לְהַנִּי אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל
סֵטֶר בַּר לְקַמִּיּהּ. וְאוֹקִמוּהָ דְלֹא יִצְלִי בַר נָשׁ אַחֲוֵרֵי רַבִּיּהּ
וְכוּ' וְאַתְּמַנּוֹן בְּכָל הַנֵּי מִיֵּלֵי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי יְיָ וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה
אֶל דְּמַעְתֵּי אֵל תַּחֲרָשׁ. מֵאֵי טַעְמָא שְׁמַעַה וְלֹא
שְׁמַע, בְּאַתֵּר חַד כְּתִיב שְׁמַע יְיָ וְחַנּוּנֵי וְגו', וּבְאַתֵּר אַחֲרָא
שְׁמַעַה. אֶלָּא בְּכָל אַתֵּר לְזַמְנִין שְׁמַע לְדַכּוּרָא וְלְזַמְנִין
שְׁמַעַה לְנוֹקְבָא. שְׁמַעַה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים יז) שְׁמַעַה
יְיָ צְדָק וְגו'. שְׁמַע כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים ל) שְׁמַע יְיָ
וְחַנּוּנֵי. (משלי א) שְׁמַע בְּנִי. (דברים כז) הִסְכַּת וְשְׁמַע.

וְהַכָּא שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי יְיָ, בְּגִין דְּהֵאֵי (דאיידו) דְּרַגְא
דְּמַקְבְּלָא כָּל צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא. וְהֵא תְּנִינן דְּעֵבְדָא
מְנַיִיהוּ עֵטְרָה וְשׁוּי לָהּ בְּרִישָׁא דְּצַדִּיק חַי עוֹלָמִים
דְּכְתִיב, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֵאשׁ צַדִּיק. וְעַל דָּא שְׁמַעַה
תְּפִלָּתִי יְיָ.

שְׁמָעָה תִּפְלְתִי יִי דָא צְלוֹתָא דִּי בְלַחֲשׁ. וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה
 דָּא צְלוֹתָא דְאָרִים בְּרַ נְשׁ קְלִיָּה בְּעַקְתִּיהָ כְּמָא
 דְּאֵת אִמְרָ, (שְׁמוֹת ב) וְתַעַל שׁוּעָתֶם אֶל הָאֱלֹהִים. וּמְהוּ
 שׁוּעָתֶם, אֶלָּא דְּבַצְלוֹתֵיהָ אָרִים קְלִיָּה וְזַקִּיָּה עֵינׁוּי לְעִילָא
 כְּמָא דְּאֵת אִמְרָ, (יִשְׁעִיָּה כב) וְשׁוּעַ אֶל הָהָר. וְצְלוֹתָא דָּא (דף
 קלב ע"ב) מִתְּבַר תַּרְעִין וְדַפִּיק (ס"א וְדַחִיק) לֹון לְאֶעְלָא
 צְלוֹתֵיהָ. אֶל דְּמַעְתִּי אֶל תַּחֲרַשׁ דָּא, אֶעִיל קַמִּי מְלַכָּא
 וְלִית תַּרְעָא דְּקָאִים קַמִּיהָ, וְלַעוֹלָם לָא אֶהֱדְרוּ דְּמַעֲזִין
 בְּרִיקְנִיָּא.

תּוּ הָא פְּתִיב הֲכָא תַלְתַּת דְּרַגִּין, תִּפְלָה. שׁוּעָה. דְּמַעָּה.
 לְקַבִּיל אֶלִּין תַלְתַּת אַחֲרָנִין. כִּי גַר אָנֹכִי עִמָּךְ. לְבַתֵּר
 תּוֹשֵׁב. לְבַתֵּר כֹּכֵל אַבוֹתֵי עַקְרָא דְּעַלְמָא.

תָּא חַזִּי, צְלוֹתָא דְּבַר נְשׁ מְעוּמָד, בְּגִין דְּתַרִּי צְלוֹתָא
 נִיבְהוּ חַד מִיּוֹשֵׁב וְחַד מְעוּמָד, וְאִינּוֹן חַד לְקַבִּיל
 תַרִּין דְּרַגִּין תִּפְלָה שֶׁל יָד וְתִפְלָה שֶׁל רֹאשׁ. לְגַבִּי יוֹם
 וְלִילָה וְכֹלָא חַד. אֹנָף הֲכָא תִפְלָה מִיּוֹשֵׁב לְגַבִּי תִפְלָה שֶׁל
 יָד, לְאֶתְקִין לָהּ כְּמָה (ד"א כְּמָאן) דְּאֶתְקִין לְכֹלָה וְקַשִּׁיט
 לָהּ לְאֶעְלָא לְחוּפָה, הֲכִי נְמִי מְקַשְׁטִין לָהּ בְּרֹזָא
 דְּרַתִּיכָאָה וּמִשִּׁרְיָהָ, יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וְאֲשֶׁר מְשָׁרְתִיו
 וְהָאוֹפְנִים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְכוּ'.

וְעַל דָּא צְלוֹתָא מִיּוֹשֵׁב, כִּיּוֹן דְּעַאֲלַת לְגַבִּי מְלַכָּא

עֲלָאָה וַאֲיָהּוּ אֶתִּי לְקַבֵּלָא לָהּ, כְּדִין אָנֹן קִיָּמִין קָמִי
מִלְכָּא עֲלָאָה, דִּהָא כְּדִין (דְּרָגָא) דְּכּוֹרָא אֶתְחַבֵּר בְּנוֹקְבָא,
וּבְגִין כֶּךָ לָא יִפְסִיק בֵּין גְּאוּלָּה לְתַפְלָה (וּגְאוּלָּה (שְׁמוֹת קַנּוּ א),

וּתַפְלָה תַרְיִן דְּרָגִין אִינוּן, רָזָא דְּצִדִּיק וְצִדְקָא יוֹסִיף וְרַחֲמֵי ל).

וּבְגִין דְּבַר נָשׁ קָאִים קָמִי מִלְכָּא עֲלָאָה נָטַל אַרְבַּע
אַמוֹת לְצִלוֹתֶיהָ וְאוּקְמוּהָ דְּבִשְׁעוֹרָא (ד"א
בְּשִׁיעוֹרָא) דְּסוּרְטָא דִּיּוֹצֵר כִּלְא. וְכֹל מַה דְּאֶתִּי בְּסִטְרָא
דְּכּוֹרָא בְּעֵי לִיָּה לְאִינִישׁ לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמִיָּה וְאוּזִדְקָה (ס"א
וְיִזְדְּקָה). כְּגִוּוֹנָא דָּא כִּד אִיָּהּוּ כְּרַע, כְּרַע בְּכַרוּהָ, וְכִד
אִיָּהּוּ זְקִיָּה, זְקִיָּה בִּשְׁם, בְּגִין לְאַחֲזָאָה שְׁבַחָא דְּכּוֹרָא עַל
נוֹקְבָא.

וְתָא חַיֵּי דִּהָא אוּקְמוּהָ לָא יִצְלִי בַר נָשׁ אַחֲוֵרֵי רַבִּיָּה
וְאַתְמָר כְּמַה דְּכְתִיב, (דְּבַרִּים י) אֶת יְיָ אֱלֹקֶיךָ תִּירָא.
אֶת לְאַכְלָלָא דְּבַעֵי לְמַדְחַל מִרַבִּיָּה כְּמוֹרָא דְּשְׁכִינְתָּא,
וְדַחִילוֹ דְּתַלְמִיד, רַבִּיָּה אִיָּהּוּ. בְּגִין כֶּךָ בְּשַׁעְתָּא דְּצִלוֹתָא
לָא יִשׁוּי הֵהוּא מוֹרָא לְקָמִיָּה, (ד"א ל"ג לְצִלוֹתָא) אֶלָּא מוֹרָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא בְּלַחֲוֹדוּי וְלָא מוֹרָא אַחְרָא.

וְתָא חַיֵּי צִלוֹתָא דְּמַנְחָה אֶתְקִין לִיָּה יִצְחָק. וְדַאי כְּמַה
דְּאֶתְקִין אַבְרָהָם צִלוֹתָא דְּצַפְרָא לְקַבֵּל הֵהוּא דְּרָגָא
דְּאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ. וְכֹן (ד"א כָּךְ) יִצְחָק אֶתְקִין צִלוֹתָא דְּמַנְחָה
לְקַבֵּל הֵהוּא דְּרָגָא דְּאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ. וְעַל דָּא צִלוֹתָא דְּמַנְחָה
מְכִי נָטִי שְׁמִשָּׂא לְנַחְתָּא בְּדְרָגוּי לְסִטְרָא מְעַרְב.

דְּהָא עַד לֹא נָטָה שְׁמֵשׁא לְצַד מְעָרְב אַקְרִי יוֹם מְצַפְרָא
 עַד הֵהוּא זְמָנָא דְּכֻתִּיב, (תהלים כב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם.
 וְאִי תִימָא עַד חֲשֻׁכָה, תָּא חֲזִי, דְּכֻתִּיב (ירמיה ו) אוֹי נָא לָנוּ
 כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלִילֵי עָרְב. כִּי פָנָה הַיּוֹם לְקַבֵּל
 צְלוֹתָא דְּצַפְרָא דְּכֻתִּיב חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם, דְּהָא כְּדִין
 שְׁמֵשׁא אִיהוּ לְסִטְר מְזוּרָה, כִּיּוֹן דְּנָטָה שְׁמֵשׁא וְנַחְתָּא
 לְסִטְר מְעָרְב, הָא כְּדִין אִיהוּ זְמַן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה וּכְבַר
 פָּנָה הַיּוֹם וְאָתוּ צְלִילֵי עָרְב וְאִתְעַר דִּינָא קְשִׁיא בְּעֵלְמָא.
 וּפְנָה הַיּוֹם דְּאִיהוּ דְּרָגָא דְּחֶסֶד, וְנָטוּ צְלִילֵי עָרְב
 דְּאִינוּן דְּרָגָא דְּדִינָא קְשִׁיא, וּכְדִין אִתְחַרְב בֵּי
 מִקְדָּשָׁא וְאִתּוּקַד הֵיכְלָא. וְעַל דָּא תְּנִינן דִּיהָא בַר נֶשׁ
 זְהִיר בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּאִיהוּ זְמָנָא דְּדִינָא קְשִׁיא שְׂרִיָּא
 בְּעֵלְמָא. יַעֲקֹב אֲתַקִּין צְלוֹתָא דְּעַרְבִית דְּהָא אִיהוּ אֲתַקִּין
 לָהּ וְזַן לָהּ בְּכָל מַה דְּאֲצַטְרִיךְ, וְדָאֵי וְאִוּ אֲתַקִּין לָהּ"א,
 וְהִ"א אִתְזַנַּת מִן וְאִוּ דִּלִּית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה כָּלִל.
 וּבְגִין כֶּךָ תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת דְּהָא אִתְכַּלִּילַת בְּצְלוֹתָא
 דִּיּוֹמָא בְּגִין לְאִתְנַהֲרָא, וְהֶשְׁתָּא לָאוּ זְמָנָא אִיהוּ.
 וְאוּקִימָנָא לָהּ דְּהָא לֹא אִתְגַּלִּיא נְהוּרָא דִּימָמָא דִּינְהִיר
 לָהּ, וְאִיהִי שְׁלֵטָא בְּחֹשׁוֹכָא עַד זְמָנָא דְּפִלְגוּת לִילִיא
 דְּאִשְׁתַּעֲשַׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם צְדִיקָא בְּגִנְתָּא
 דְּעַדָּן, וּכְדִין אִיהוּ זְמָנָא לְאִשְׁתַּעֲשַׁע בַּר נֶשׁ (ס"א)

וְלְמַלְעֵי) בְּאוּרִייתָא כְּמָה דְּאִתְמַר.

תָּא חֲזִי, דְּדוּד אַתָּא וְאָמַר אֲלֵין תְּלַת זְמַנִּין דְּצִלוּתֵי
 דְּכְתִיב, (תהלים נד) עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים הָא תְּלַתָּא,
 וְאִיהוּ לָא צִלֵּי אֱלָא תִּרִי מְנַיְיהוּ, דְּכְתִיב אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה,
 וְלָא יִתִּיר. דָּא לְצִלוּתָא דְּצַפְרָא וְדָא לְצִלוּתָא דְּמִנְחָה,
 בְּגִין כֶּךָ אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה דִּיִּיקָא. בְּצַפְרָא דְּאִיהוּ שְׁעָתָא
 דְּחֻסְדַּ סְגִי לִיהּ בְּחֻסְדַּ בְּאֲשִׁיחָה, וּבְמִנְחָה דְּהוּא שְׁעָתָא
 דְּדִינָא קְשִׁיא בְּעֵי הַמַּיְיָה וּבְגִין כֶּךָ וְאֶהְמָה. וְלִבְתַּר כֵּד
 אַתְּפְּלִיג לִילִיא הוּהּ קָם בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבִחוֹן כְּדָקָא

(דף קלג ע"א)

יְאוּת דְּכְתִיב, (תהלים ס"ב) וּבִלְיָלָה שִׁירָה עָמִי וְהָא אַתְּמַר.
 קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֶזְלוּ. אֶזְלַת הָהוּא בַר נָשׁ בְּהַדְיָה עַד
 טְבַרְיָה. עַד דְּהוּוּ אֶזְלוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי,
 תְּפִלוֹת כְּנָגַד תְּמִידִין תְּקִנּוּם רַבָּנָן דְּאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה,
 בְּגִין דְּאַשְׁכַּחוּ תִּרִי דְּכְתִיב, (במדבר כח) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
 תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים.
 וְאִינוּן מִתְקַרְבִּין בְּהַנִּי תִּרִי זְמַנִּי דִּיּוֹמָא דְּאִינוּן זְמַנִּין
 לְצִלוּתָא.

אָמַר הָהוּא גַבְרָא הָא בְּקֻדְמִיתָא אָבוֹת תְּקִנּוּם לְהַנִּי
 צִלוּתֵי, וּמָה דְּאַתְקִינוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק הוּא עֲקָרָא,
 וּמָה דְּאַתְקִין יַעֲקֹב דְּאִיהוּ שְׁבַחָא דְּאַבְהָן אִמָּאי אִיהוּ
 רְשׁוּת וְלָא עֲקָרָא כְּהַנִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא (רכט ב) אַתְּמַר. אַבְּל תָּא חֲזִי, הַנִּי

תָּרִי זְמַנִּי דְתָרִי צְלוֹתִי לָאוּ אֵינּוֹן אֱלָא לְחַבְרָא לְיַעֲקֹב
 בְּעַדְבֵיהּ, כִּיּוֹן דְּאִתְחַבְרוּ דָּא בְּדָא אַנְן לָא צְרִיכִין יִתִיר,
 דְּכִיּוֹן דְּאִתְיְהִיבַת אִתְתָּא בֵּין תְּרִין דְּרוּעִין וְאִתְחַבְּרַת
 בְּגוּפָא לָא אֶצְטְרִיךְ יִתִיר, וְעַל דָּא אַנְן בְּעֵינָן לְאִתְעָרָא
 תְּרִין דְּרוּעִין בְּגִין דְּאִתְיְהִיבַת בֵּינֵיהוּ, כִּיּוֹן דְּאִיְהִי
 בֵּינֵיהוּ, גּוּפָא וְאִתְתָּא מְלִייהוּ בְּלַחֲשׁוּ דְּלָא לְאִדְכָּרָא.
 וּבְגִין כֶּךָ יַעֲקֹב מְשַׁמֵּשׁ בַּמָּרוֹם תְּנִינָן. מֵאִי בַּמָּרוֹם כֶּמָּה
 דָּאִתְ אָמַר, (תהלים צ) וְאִתְתָּא מָרוֹם לְעוֹלָם יִי. וְכִלָּא
 אִיְהוּ רְזָא לְיִדְעֵי מְדִין. אָתוּ רַבִּי אַבָּא וְהֵהוּא יוּדָאִי
 וְנִשְׁקוּ יְדוּי. אָמַר רַבִּי אַבָּא עַד יוֹמָא דִּין לָא קָאִימְנָא
 בְּמַלְאָה דָּא בַר הַשְּׁתָּא. זַכָּאָה חוּלְקֵי דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע לֵיהּ:
 וַיְבִיאָהּ יִצְחָק הָאֱהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָאִי
 קָרָא קִשְׂיָא. הָאֱהֱלָה. לְאֵהֶל שָׂרָה אִמּוֹ מִבְּעֵי
 לֵיהּ, מֵאִי הָאֱהֱלָה. דְּאִתְדַרְתַּת תַּמָּן שְׂכִינְתָּא, בְּגִין דְּכָל
 זְמַנָּא דְּשָׂרָה קִיִּמָּא בְּעֵלְמָא שְׂכִינְתָּא לָא אַעֲדֵי מִינָהּ,
 וְשָׂרָגָא הוּוּהּ דְּלִיקַת מְעָרְבַ שְׁבַת לְעָרְבַ שְׁבַת וְהוּוּהּ נְהִיר
 כָּל אֵינּוֹן יוֹמֵי דְּשַׁבְּתָא, בְּתַר דְּמִיתַת, כְּבַתְתָּה הָהִיא
 שָׂרָגָא. כִּיּוֹן דְּאִתְתָּא רַבָּקָה אֶהְדַּרְתַּת שְׂכִינְתָּא וְשָׂרָגָא
 אֲדַלִּיקַת. שָׂרָה אִמּוֹ, דְּדַמִּיא לְשָׂרָה בְּכָל עוֹבְדָהָא.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כֶּמָּה דְּדִיּוּקְנִיָּה דִּיִּצְחָק הוּוּהּ כְּדִיּוּקְנִיָּה

דְּאַבְרָהָם, וְכָל מֵאֵן דְּחַמֵּי לְיִצְחָק אָמַר דָּא אַבְרָהָם, וּוְדַאי
אַבְרָהָם הוּלִיד אֶת יִצְחָק, הָכִי נִמֵּי רַבְקָה דְיּוֹקְנָה מִמָּשׁ
הָיָת דְיּוֹקְנָא דְשָׂרָה, וּבְגִין כֶּף שָׂרָה אִמּוֹ וְדַאי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּכֹלֵא הָכִי הוּא, אֲבָל תָּא חַזִּי, רִזָּא
אִיהוּ דְאָף עַל גַּב דְשָׂרָה מִיתָת, דְיּוֹקְנָה לָא אֲעֵדִי
מִן בֵּיתָא, וְלֹא אֶתְחַזִּי תַמְן מִיּוֹמָא דְמִיתָת עַד דְאֶתָת
רַבְקָה, כִּיּוֹן דְעָאֲלָת רַבְקָה אֶתְחַזִּיאַת דְיּוֹקְנָא דְשָׂרָה,
דְכְתִיב וַיְבִיאָהּ יִצְחָק הָאֱהֻלָּה וְגו' מִיַּד שָׂרָה אִמּוֹ
אֶתְחַזִּיאַת תַּמְן, וְלֹא הָוָה חַמֵּי לָהּ בַּר יִצְחָק בְּלַחֲדוּי כַּד
אָעִיל תַּמְן, וְעַל דָּא וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ (ס"א) מֵאִי
אַחֲרֵי אִמּוֹ, דְאִמּוֹ אֶתְחַזִּיאַת וְאוֹדְמָנָא בְּבֵיתָא,
וְעַל דָּא לָא כְּתִיב אַחֲרֵי מִיתָת אִמּוֹ, אֶלֶּא אַחֲרֵי אִמּוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מֵאִי שָׁנָא דְכְתִיב בֵּיהּ בְּיִצְחָק וַיִּקַּח אֶת
רַבְקָה וְתַהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאֱהָבָהּ. כִּיּוֹן דְאָמַר וְתַהִי לוֹ
לְאִשָּׁה לָא יַדְעָנָא דְהוּא רַחִים לָהּ, דְהָא כָּל בְּנֵי עַלְמָא
רַחֲמֵי לְנַשִּׁיָּהּ. מֵאִי שָׁנָא בְּיִצְחָק דְכְתִיב בֵּיהּ וַיֵּאֱהָבָהּ.

אֶלֶּא וְדַאי אֶתְעָרוּתָא דְרַחֲמֵימוּ דְדְכוּרָא לְגַבֵּי אֶתְתָא לָאו
אִיהוּ אֶלֶּא שְׁמַאֲלָא דְכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמַאֲלוֹ
תַּחַת לְרַאשֵׁי. וְחֻשְׁף וְלִילָה כְּחַד אֵינוֹן, וְשְׁמַאֲלָא אֶתְעָר
רַחֲמֵימוּ תְדִיר לְגַבֵּי נוֹקְבָא וְאַחִיד בָּהּ, וְעַל דָּא אָף עַל גַּב
דְּאַבְרָהָם (ס"א) הָוָה רַחִים לָהּ לְשָׂרָה לָא כְּתִיב בֵּיהּ וַיֵּאֱהָבָהּ

אֶלָּא בִּיצְחָק. וְאִי תִימָא וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל, סֵטְרָא
דִּיצְחָק דִּהוּה בֵּיה קַעֲבִיד לִיה.

תָּא חַי, אַבְרָהָם כַּד חָמָא לְשָׂרָה (ס"א לְרַבְּקָה) הוּה מַחְבֵּק
לָהּ וְלֹא יִתִּיר, אֲבָל יִצְחָק דִּאִיהוּ בַּעֲלָהּ אַחִיד בַּהּ
וְשׁוּי דְרוּעִיָּה תַּחֲוֹת רִישָׁהּ דְּכִתִּיב שְׂמָאלוּ תַּחַת לְרֵאשִׁי
וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבֻקְנִי. לְבַתָּר אֲתָא יַעֲקֹב וְשִׁמְשׁ עֵרְסָא וְאוּלִיד
תְּרִיסַר שְׁבַטִין כֹּלָּא כְּדָקָא יָאוּת.

וְתָא חַי אַבְרָהָם כִּלְהוּ בְּרִזָּא חֲדָא (דף קלג ע"ב) אֲזֻלוּ. וְכִלְהוּ
שְׁמֻשׁוּ בְּאַרְבַּע נְשִׁין כֹּל חַד מִנֵּיהוּ, אַבְרָהָם
בְּאַרְבַּע שָׂרָה וְהָגַר וְתָרִי פְּלֻגְשִׁים. דְּכִתִּיב וְלִבְנֵי
הַפְּלֻגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם, פְּלֻגְשִׁים תְּרִי הָא אַרְבַּע.
יִצְחָק בְּרִזָּא דְאַרְבַּע דְּסִטִּירוּ דְרַבְּקָה, דְּכִתִּיב וַיִּקַּח אֶת
רַבְּקָה חַד. וְתַהִי לֹו לְאִשָּׁה תְּרִי. וַיֶּאֱהַבָּהּ תַּלְתָּ.
וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ הָא אַרְבַּע. לְקַבֵּל דָּא הוּוּ לִיעֲקֹב
אַרְבַּע נְשִׁין. וְכֹלָּא בְּרִזָּא חֲדָא.

רַבִּי חַיִּיא אָמַר אַבְרָהָם וַיִּצְחָק שְׁמֻשׁוּ כֹל חַד בְּאַתְתָּא
חֲדָא בְּרִזָּא דְקוּדְשָׁא. אַבְרָהָם בְּשָׂרָה, יִצְחָק
בְּרַבְּקָה, וְלִקְבֵּל תְּרוּוּיָּהּ הוּוּ אַרְבַּע נְשִׁין לִיעֲקֹב בְּתַרִּין
חוּלְקִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר סְלִיקוּ מְלִין לְאַתְרֵיהוּ. דִּהָא
כֹּלָּא בְּרִזָּא קְדִישָׁא אַתְּעַבַּד וְכֹלָּא בְּרִזָּא חֲדָא:

וַיּוֹסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַשְׁמָה קְטוּרָה. קְטוּרָה דָּא הִיא

הָגֵר. דִּהָא תַּנִּינֵן בְּתַר דְּאַתְפָּרשָׁא הָגֵר מִנִּיה דְּאַבְרָהָם
 וְטַעַת בְּתַר גְּלוּלֵי דְּאַבוּהָ, לְבְתַר אַתְקִשְׂרָא בְּעוּבְדִין
 דְּכַשְׂרוֹן, וּבְגִין כֶּף אֲשַׁתַּנִּי שְׂמָה וְאַקְרִי קְטוּרָה בְּעוּבְדִין
 דְּכַשְׂרוֹן, וְשִׁדְר אַבְרָהָם וּנְסָבָה לִיה לְאַנְתּוּ. מִכָּאן דְּשִׁנּוּי
 שְׂמָא מִכִּפּוּר חוּבִין, וְעַל דָּא אֲשַׁתַּנִּי שְׂמָה.

וַיּוֹסֶף אַבְרָהָם, מֵאֵי וַיּוֹסֶף, אֵי תִימָא דְעַל שָׂרָה אִיהוּ
 דְּאוֹסִיף, לָאו הֵכִי. אֶלָּא בִּיּוֹמָהָא דְשָׂרָה אַזְדַּוּג
 בְּהַדָּה זְמַנָּא חֲדָא, וּלְבְתַר תְּרִיף לָה עַל עֶסְקֵי דִישְׂמַעְאֵל,
 וּלְבְתַר וַיּוֹסֶף כְּמִלְקַדְמִין זְמַנָּא אַחֲרָא עַל מַה דְּנִסִּיב לָה
 בְּקַדְמִיתָא. וּכְפוּם דְּשָׁנֵי עוּבְדָהָא הֵכִי נִמִּי שָׁנֵי שְׂמָה.

תָּא חַזִּי, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וַיְבִיֵּאֵה יִצְחָק הָאֵהְלָה שָׂרָה
 אָמוּ. דְּאַתְגְּלִיָּא דִּיּוֹקְנָא דְשָׂרָה וַיִּצְחָק אַתְנַחֵם אַחֲרֵי
 דְּאַתְגְּלִיָּא אָמוּ, וְדִיּוֹקְנָהָ הוּוּ חַמֵּי כָּל יוֹמָא. וְאַבְרָהָם
 אָף עַל גַּב דְּאַיְנְסִיב לָה עָאֵל בְּהַהוּא בֵּיתָא וְלֹא אָעִיל
 לָה לְהֵאֵי אַתְתָּא תַּמּוֹן, בְּגִין דְּשַׁפְּחָה לֹא תִירֵשׁ גְּבִירָתָה.

וּבְאַהֲל דְשָׂרָה לָה אַתְחַזִּי אַתְתָּא אַחֲרָא אֶלָּא רַבָּקָה.
 וְאַבְרָהָם אָף עַל גַּב דְּהוּוּ יַדַּע דְּדִיּוֹקְנָא דְשָׂרָה
 אַתְגְּלִיָּא תַּמּוֹן, שְׁבָקִיָּה לִיִּצְחָק הַהוּא אֵהֵל
 לְמַחְמֵי דִיּוֹקְנָא דְאַמִּיָּה כָּל יוֹמָא. יִצְחָק וְלֹא אַבְרָהָם,
 הָדָא הוּוּ דְכְתִיב וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לִיִּצְחָק.
 אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ דִּיִּיקָא, דָּא הַהוּא דִּיּוֹקְנָא דְשָׂרָה בְּהַהוּא

מִשְׁכָּנָא.

דְּבַר אַחַר וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, וְזֶה
 דְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה לְאַתְדִּבְקָא יִצְחָק בְּדַרְגָּא
 דְּחוּלְקִיָּה בְּדָקָא יְאוּת. תָּא חַזִּי, הֵכָא אֲתַכְּלִיל (ס"א) מִיָּא
 בְּאַשָּׁא (בְּאַשָּׁא) אֲשָׁא בְּמִיָּא, וְדַאי אֲשָׁא נְטִיל מִיָּא, מִשְׁמַע וַיִּתֵּן
 אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק דָּא מִיָּא דְּאַתְכְּלִיל
 בְּאַשָּׁא. וּבְקַדְמִיתָא אֲתַכְּלִיל בְּחָדָא אֲשָׁא בְּמִיָּא. אִימַתִּי,
 בְּשַׁעְתָּא דְּעַקְדָּא לִיָּה לְיִצְחָק לְמַעַבְדָּא בֵּיה דִּינָא בְּדִין
 אֲתַכְּלִיל אֲשָׁא בְּמִיָּא. וְהַשְׁתָּא אֲתַכְּלִילוּ מִיָּא בְּאַשָּׁא,
 לְמַהוּי כְּלָא רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה:

וּלְבְנֵי הַפִּילֹגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנּוֹת.
 מֵאֵי מִתְּנּוֹת. אֵלֶּיךָ סְטְרֵי דְרִגִּין תַּתְּאִין דְּאִינוּן
 שְׁמֵהּ דְּסְטְרֵי רוּחַ מְסֻבָּא בְּגִין לְאַשְׁלֵמָא דְרִגִּין,
 וְאַסְתֵּלְקָא יִצְחָק עַל כְּלָא בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה בְּדָקָא חַזִּי.
 בְּנֵי הַפִּילֹגְשִׁים, אֵלֶּיךָ הָווּ בְּנֵי קְטוּרָה פְּלֻגְשׁ בְּקַדְמִיתָא
 וּפְלֻגְשׁ הַשְׁתָּא. רַבִּי חֵיִיא אָמַר פְּלֻגְשִׁים מִמֶּשׁ.
 וַיִּשְׁלַחם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ, דִּלְא לְשִׁלְטָאָה לְגַבִּיָּה דְּיִצְחָק.
 בְּעוּדְנֵו חַי, בְּעוּד דִּהוּה אַבְרָהָם חַי וְקַיִים בְּעֵלְמָא דִּלְא
 יְקַטְרִגוּן לִיָּה לְבַתֵּר, וּבְגִין דִּיתְתַּקֵּן יִצְחָק בְּסֵטֵר דִּינָא
 קְשִׁיָּא עֲלָאָה לְאַתְתַּקְפָּא עַל כְּלָהוּ, וְכְלָהוּ אֲתַכְּפִיִּין
 קַמִּיָּה. קַדְמָה אֶל אֶרֶץ קְדָם, בְּגִין דִּתְמֵן אִינוּן סְטְרֵי
 חַרְשֵׁי מְסֻבָּאֵי.

תָּא חַיֵּי, פְּתִיב (מלכים א ה) וַתֵּרֵב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל
 בְּנֵי קָדָם. אֵלֵּין אֵינֹון דְּהוּוּ מִבְּנֵי (אינון) בְּנֵי פִּילְגְּשִׁים
 דְּאַבְרָהָם, וְהָא אֹוקִימָנָא דִּיהָא בְּאֵינון הֲרִי קָדָם אֵינון
 דְּאוּלְפִין חֲרָשִׁין לְבַנֵּי נְשָׂא, וּמַתְּהִיא אַרְץ קָדָם נִפְקוּ לְבָן
 וּבַעוּר וּבִלְעָם בְּנוּ וּכְלֵהוּ חֲרָשֵׁי וְהָא אֹוקִמוּהָ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) מִי נָתַן לְמֹשִׁיָּה יַעֲקֹב
 (דף קלד ע"א) וַיִּשְׂרָאֵל לְבוֹזֵזִים הֲלֵא יֵי וְגו'. תָּא חַיֵּי,
 מִזְמָנָא דְּאַתְחַרְבַּ בֵּי מְקַדְשָׁא בְּרַכָּאן לָא שְׂרִיין בַּעֲלָמָא
 וְאַתְמַנְעוּ, כְּבִיכּוּל אַתְמַנְעוּ מַעֲיִלָא וְתַתָּא, וְכָל אֵינון
 שְׂאָר דְּרַגִּין תַּתְּאִין מַתְתַּקְפִּי וְאוּלֵי וְשְׁלִטֵי עַלֵּיהוּ
 דִּישְׂרָאֵל בְּגִין דְּאֵינון גְּרָמוּ בְּחוּבֵיהוּ.

הָאֵי קָרָא לָא אַתְיִישְׁבֹון מְלִיָּה דְּכַתִּיב מִי נָתַן לְמֹשִׁיָּה
 יַעֲקֹב, כִּיּוֹן דְּאָמַר מִי נָתַן לְמֹשִׁיָּה יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל,
 מַהוּ חֲטָאנוּ לוּ, חֲטָאוּ לוּ מִבְּעֵי לֵיָּה, וְאֵי אָמַר חֲטָאנוּ לוּ,
 מַאי וְלֵא אָבוּ, וְלֵא אָבִינוּ מִבְּעֵי לֵיָּה.

אַלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְחַרְבַּ מְקַדְשָׁא וְאַתּוּקְדַּיִכְלָא וְעַמָּא
 אַתְגְּלִי, בְּעֵיא שְׂכִינְתָא לְאַתְעַקְרָא מְדוּכְתָּה
 וְלַמִּיָּהַךְ עַמָּהוֹן בְּגָלוּתָא, אָמְרָה אֵיָּהַךְ בְּקַדְמִיתָא לְמַחְמֵי
 בֵּיתָאֵי וְהֵיכְלָאֵי וְאַפְקוּד עַל דּוּכְתֵי דְּכַהֲנֵי וְלִיּוּאֵי דְּהוּוּ
 פְּלַחִין בְּבֵיתָאֵי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּהֵיא שַׁעֲתָא אֲסַתְפַּלְתַּ כְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל

לְעֵילָא וְחַמַּאת דְּבַעְלָה אֶסְתַּלַּק מִנָּה לְעֵילָא לְעֵילָא,
נַחַתת לְתַתָּא עָאלַת בְּבִיתָא וְאֶסְתַּכַּלַת בְּכָל אֵינוֹן דְּוֹכְתִי,
וְאֶשְׁתַּמַּע קָלָא לְעֵילָא לְעֵילָא וְאֶשְׁתַּמַּע קָלָא לְתַתָּא.
הָדָא הוּא דְכָתִיב (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי
תַמְרוּרִים רַחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהּ וְגו' וְאוּקְמוּהָ.

כִּיּוֹן דְּעָאלַת בְּגָלוּתָא אֶסְתַּכַּלַת בְּעַמָּא וְחַמַּאת דְּדַחְקִי
לוֹן וְרַמְסִי לוֹן בְּגָלוּתָא בֵּין רַגְלֵיהּוּ דְשָׂאֵר עַמִּין,
כְּדִין אָמַרַת (ישעיה מב) מִי נָתַן לְמִשִּׁפָּה יַעֲקֹב וְגו'. וְאֵינוֹן
אָמַרִין הֲלֵא יִי זֹו חָטְאוּנוּ לוֹ. וְהֵיא אָמַרַת וְלֵא אָבוּ בְּדַרְכֵּי
הַלוֹךְ וְלֵא שְׁמַעוּ בְּתוֹרָתוֹ.

וּבְשַׁעְתָּא דְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַפְקַד עַל עַמִּיהּ,
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תִּיתּוּב מִן גָּלוּתָא בְּקַדְמִיתָא
(אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) תִּיתְהַךְ לְבֵיתָא, בְּגִין דְּבֵית הַמְּקַדָּשׁ
יִתְבַּנֵּי בְּקַדְמִיתָא, וְיֵימָא לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קוּמִי
מִעַפְרָא. הֵיא תָבַת וְאָמַרָה לְאֵן אַתְרַי אֵיתְהַךְ, בֵּיתָאי חָרַב
הֵיכְלִי אַתּוּקַד בְּנוּרָא.

עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְבַנֵּי בֵּי מְקַדְשָׁא בְּקַדְמִיתָא
וְיִתְקִין הֵיכְלָא וְיְבַנֵּי קַרְתָּא דִּירוּשָׁלַם, וְלִבְתַר יוֹקִים
לָהּ מִעַפְרָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי
וְגו'. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם בְּקַדְמִיתָא וְלִבְתַר גְּדַחֵי יִשְׂרָאֵל
יְכַנֵּס, וְיֵימָא לָהּ (ישעיה נב) הַתְּנַעֲרִי מִעַפְרֵי קוּמִי שְׁבִי

יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. וַיִּתְּפַנֵּי־שׁ גְּלוּתֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא
 דְּכָתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יי, בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר גְּדַחֵי
 יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס. וּכְדִין הָרוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְחַבְּשׁ
 לְעֻצְבוֹתָם דָּא תְּחִיית הַמְּתִים. וּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחֵי
 אֲתָן בְּקִרְבְּכֶם וְעִשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְגו'. בְּרוּךְ
 יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: ע"כ פְּרֻשַׁת חֵיי שְׂרָה)

פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם
 (בראשית כה) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
 יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם
 הוֹלִיד אֶת יִצְחָק. רַבִּי יִצְחָק
 פָּתַח, (שיר השירים ז) הַדּוֹדָאִים
 נָתְנוּ רִיחַ וְגו'. תְּנּוּ רַבְּנָן,
 לְעֵתִיד לְבֵא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְתִיב אֶת הַמְּתִים וַיִּנְעַר
 אוֹתָם מֵעֶפְרָם, שְׁלֵא יְהִיו
 בְּנֵין עֶפְרָם כְּמוֹת שְׁהִיו
 בְּתַחֲלָה שְׁנִבְרָאוּ מֵעֶפְרָם
 מִמַּשׁ, דְּבַר שְׁאִינוּ מְתַקְיִים,
 הֲדָא הוּא דְּכָתִיב (בראשית ב)
 וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 עֶפְרָם מִן הָאֲדָמָה.

וְאֵלֶּה (בראשית כה) תּוֹלְדוֹת
 יִצְחָק וְגו'. פֶּתַח רַבִּי
 חֵייא וְאָמַר (תהלים קו) מִי יִמְלֵל
 גְּבוּרוֹת יי יִשְׁמִיעַ כָּל
 תְּהִלָּתוֹ. תָּא חֲזִי, כִּד בְּעָא
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסָלִיק
 בְּרַעוּתָא קַמֵּיהָ לְמַבְרֵי
 עֲלָמָא, הָוּה מְסַתְּפֵל
 בְּאוּרֵייתָא, וּבְרָא לֵיהּ, וּבְכָל
 עוֹבְדָא וְעוֹבְדָא דְּבְרָא
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא
 הָוּה מְסַתְּפֵל בְּאוּרֵייתָא,
 וּבְרָא לֵיהּ. הֲדָא הוּא